

Dnr JSTAD/427/2020

129 §

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ: LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE OPPIVELVOLLISUUSLAIKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Kuntaliiton lausunto:
Liite § 129

Valmistelu:
Kaupunginjohtaja Kristina Stenman
Sivistysjohtaja Jan Levander

Opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt lausuntokierrokselle ehdotuksen hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. (30.4.2020 VN/1985/2020-OKM-1; koko aineisto <https://minedu.fi/oppivelvollisuus-hanketiedot-ja-asiakirjat>).

Ehdotuksen mukaan oppivelvollisuutta laajennettaisiin 18-vuotiaaksi asti ja toisen asteen koulutus muuttuisi maksuttomaksi. Lisäksi muodostettaisiin uusi perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välinen nivelvaiheen koulutuskokonaisuus. Uudistus tarkoittaisi huomattavia lisäkustannuksia ja myös kuntien ja koulutuksen järjestäjien osaksi tulisi lisää velvollisuuksia ohjaus- ja valvontavastuun muodossa opiskelijan siirtyessä toiselle asteelle.

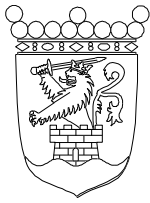
Kuntaliitto on antanut yksityiskohtaisen lausunnon, joka liitetään valmisteluun (LIITE). Kaupunki voi ylipäänsä tukea lausunnossa esitettäviä näkemyksiä.

Kaupungin lausunnoksi ehdotetaan seuraavaa:
Pietarsaaren kaupunki kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen tavoite toisen asteen koulutuksen varmistamisesta kaikille on tärkeä koulutuspoliittinen tavoite. Oppivelvollisuuden laajentaminen ja siihen liittyvät rakenteelliset uudistukset ovat perusteltuja.

Pietarsaaren kaupunki tukee yleisesti Kuntaliiton lausunnossa ilmeneviä kommentteja. Kaupunki toivoo vielä voivansa erityisesti tuoda esiin seuraavat näkemykset:

1. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että perusopetusta ja sen rakenteita kehitetään sekä järjestämisen joustavoittamiseen pyritään nykyistä voimallisemmin koulutusjatkumon vahvistamiseksi. Perusopetuksessa syntyneitä osaamisen vajetta tai haasteita hyvinvoinnissa ei ratkaista vain laajentamalla oppivelvollisuutta. Jotta jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaisi toisen asteen

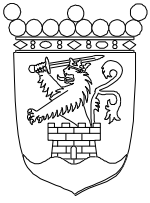

tutkinnon tarvitaan kohdennettujen tukitoimen ja rahoitustason kohottamisen lisäksi kokonaisvaltainen arvio nykyrakenteiden tarkoituksenmukaisuudesta ja tavasta edetä opinnoissa. Peruskoulutuksen järjestäjälle tuleva lisääntynyt ohjaus- ja valvontavastuu asettaa suuria vaatimuksia opinto-ohjaukselle, sekä osaamisen että resurssien muodossa. Pietarsaari haluaa erityisesti tuoda esiin puutteen ruotsinkielisistä opinto-ohjaajista ja näin ollen myös opinto-ohjaajien jatkuvan koulutuksen tarpeen.

2. Kuntaliitto kaipaa lausunnossaan tarkkaa laajennetun oppivelvollisuuden, sen tehokkuuden ja resurssientarpeen vaikutusten arviointia. Pietarsaari korostaa, että kuntien mahdollisuudet toisen asteen koulutuksen lisäkustannuksiin ovat erittäin rajalliset, ja että valtion on korvattava uudistuksen taloudelliset vaikutukset kokonaisuudessaan. Kuntien ja koulutuksen järjestäjien velvollisuudesta järjestää koulumatkoja ei myöskään tulisi säätää. Koulumatkojen maksuttomuus on toteutettava nykyisen koulumatkatukijärjestelmän puitteissa. Uudistus tuo myös muutoin pääosin opiskelijan opintososiaalisten etujen kustannuksia. Tällöin uudistus on yhteydessä suunnitteilla olevaan sosiaaliturvan kokonaisuudistukseen.
3. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös uusi laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta. Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen yhdistettäisiin nykyiset perusopetuksen ja toisen asteen tutkintotavoitteisen koulutuksen väliin sijoittuvat nivelvaiheen koulutukset: perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus. Pietarsaari pitää ehdotusta uudeksi kokonaisuudeksi merkittävänä ja onnistuneena rakenteellisena uudistuksena. Nykytilanteessa eri nivelvaiheen koulutukset ja niiden rahoitus ovat hajanaisia. Yhtenäisen koulutuskokonaisuuden ansiosta myös pienemmillä paikkakunnilla on paremmat mahdollisuudet muodostaa kestävä kokoisia ryhmiä ja koulutus avaa teitä erilaisiin vaihtoehtoihin. Nivelvaiheen koulutuskokonaisuuden toteutukseen voidaan käyttää olemassa olevien nivelvaiheen koulutusten rahoituspohjaa.
4. Koronapandemia on johtanut huomattaviin rasituksiin kuntien ja koko koulutustoimen osalta. Syksyn tilanne on vielä epävarma, ja on erittäin tärkeää turvata olemassa olevien koulutusrakenteiden työn jatkuminen. Siitä syystä Pietarsaaren kaupunki katsoo, että uudistuksen voimaantuloa on siirrettävä aikaisintaan vuoteen 2022, vaikka lainsäädäntöä käsitelläänkin eduskunnassa.

Ehdotus

Kaupunginjohtaja:
Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonsa opetus- ja kulttuuriministeriölle yllä olevan lausuntoluonnoksen mukaisesti.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä yllä esitetyn lausunnon seuraavin lisäyksin:

Kohtaan 3 lisätään toiseksi viimeiseksi virkkeeksi seuraava: On tärkeää, että nivelvaiheen opintojen koulutuspoluista tehdään yksilölliset ja joustavat.

Kohdan 4 loppuun lisätään seuraava virke: Itse asiassa oppivelvollisuuden laajentaminen voi ehkäistä syrjäytymistä, nostaa työllisyyttä pitkällä tähtäimellä ja aikaansaada koulutuspoliittisia tavoitteita. Uudistus on siten tärkeä kriisin jälkihoidossa.